

Handi Péter VONAKODIK ÖLNI

A kép nem fotóbravúr, nem elemezhető a szaknyelv fordulataival; fényhatás, kompozíció, lencsenyílás stb. Egy diák áll kezében lógatott szatyorral a felé dübörgő tank előtt – megállítaná? A küzdelem egyenlőtlen, a közönség, vagyis a világ pontosan tudja, hogy nincs esélyegyenlőség, sőt semmilyen esély sincsen. Még akkor se, ha a biblikus emlékezet Dávid és Góliát szembenállását is felidézi. De a Tienanmen téri Dávid? Az *ügye* győzedelmeskedhet-e valamikor? A fehér inges diák, kezében esetlen fegyver a valószínűleg vizespalackját és élelmét tartalmazó zacskó.

Csakhogy a fotó – és a tér – másik, épp láthatatlan szereplője a tank irányítója, aki – ha csak néhány pillanatig is – *vonakodik* megsemmisíteni az *ellenfelet*. Úgy képzelem: határozatlan. Kétségei vannak. Jól látható a rövid filmváltozatánál – a fotó ennek a filmnek egy kockája –, ahogy a tank megáll, elindul, ismét megáll, alkalmat adna a diáknak a menekülésre. Ugorjon félre!

A tankos nem *akarja* végrehajtani a parancsot. *Vonakodik ölni*. S ha végül is megtette (nem tudjuk), a fotó azt örökítette meg, amikor – talán – a humanitás, az *együttérzés* szikrája fellobbant benne. A lelkiismeret tünékeny árnyát látom a képen, s így a filmkockába merevített dráma mégiscsak előhívja a másik *embert*, aki – így vagy úgy – kulcsszereplője a mégoly aránytalan viadalnak.

kép | Charlie Cole, 1989, Newsweek

Egy tüntető a Kínai Népi Felszabadító Hadsereg tankjai elé áll Pekingben a Chang'an sugárúton a Tienanmen téren a demokratikus reformokért szervezett tüntetés alatt.